

Pla d'accessibilitat del MNACTEC/

Document de resum de les
actuacions estratègiques

ÍNDEX

1. Presentació/	3
2. Metodologia/.....	6
3. Marc normatiu/	7
4. Col·lectius a qui va dirigit el pla/	8
5. Diagnosi d'accessibilitat universal/	9
6. Descripció de les accions de millora/	10
7. Assoliments anuals/	15
8. Manteniment i seguiment/	16
9. Full de ruta/	17

1. PRESENTACIÓ/

La convenció Internacional de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitats [2006] declara que l'accés a la cultura és un dret fonamental que té tot ésser humà. Avui dia, però, és una situació generalitzada que les persones amb algun tipus de necessitat específica no puguin exercir aquest dret essencial, fet que es considera una vulneració del dret a la igualtat d'oportunitats, provocant diferències socials segons les necessitats específiques de cada individu.

Per aquest motiu, l'accessibilitat universal no és només una responsabilitat en matèria de construcció d'un model de cultura accessible, sinó que també permet generar una oportunitat per a un desenvolupament i un creixement socioeconòmic de qualsevol societat equànime.

De fet, el plantejament social que tot sovint es fa sobre el fet que la població amb algun tipus de discapacitat, sigui física, auditiva, visual o cognitiva, és que resulta un segment minoritari de la societat. Això no s'ajusta a la realitat, ja que dades oficials evidencien que més del 10% de la població té alguna necessitat específica permanent. A tot això, també s'ha de sumar l'envelliment progressiu de la població i aquelles persones que, de forma temporal o permanent, no posseeixen les mateixes habilitats que la majoria de la població [els infants, les persones accidentades, entre altres] i aleshores la ràtio percentual augmenta exponencialment. Davant d'aquest escenari, cal plantejar-se que "la diversitat és la norma i no l'excepció".

1.1. CULTURA I ACCESSIBILITAT

Per poder garantir l'accés universal a la cultura, s'ha de redactar un pla d'accessibilitat. Aquest té l'objectiu principal de dotar progressivament un entorn que pugui garantir que totes les persones pugui accedir-hi de forma lliure, autònoma i sense cap discriminació per les seves necessitats específiques.

En l'àmbit intern del Museu, el Pla d'accessibilitat serveix a l'equipament per localitzar aquelles barreres que hi ha en l'àmbit de l'accessibilitat i ajuda a definir quines actuacions són necessàries per adaptar el lloc; prioritant i planificant un pla d'etapes per a la seva execució en un temps concret. Per tant, els passos a seguir serien els següents:

- 1/ Avaluar, diagnosticar, determinar i planificar l'accessibilitat universal.
- 2/ Establir i fixar les condicions d'accessibilitat necessàries perquè els espais, els productes, els serveis i els processos de comunicació que ofereix el museu garanteixin

la màxima autonomia possible, la igualtat d'oportunitats i la no discriminació de les persones amb discapacitat o amb altres dificultats d'interacció amb l'entorn.

- 3/ Implementar el que disposa la Llei d'Accessibilitat d'acord amb els criteris tècnics establerts en el decret que la desplega, el Codi d'Accessibilitat.
- 4/ Fomentar la formació i la sensibilització en accessibilitat universal entre els professionals que treballen en el museu.
- 5/ Fixar un full de ruta que garanteixi l'accessibilitat universal en totes aquelles accions que s'implementin en un futur.

1.2. EL CONCEPTE DE DISCAPACITAT

Per a l'assoliment adequat envers l'accessibilitat universal, és necessari conèixer les diferents discapacitats i quines són les seves característiques associades.

Actualment, l'ús del terme "discapacitat" és correcte, però és important entendre que els col·lectius o persones que tenen alguna discapacitat no tenen deficiències ni tampoc menys capacitats o valors que la resta de població. La utilització de la terminologia ha de ser l'adequada per evitar situacions o paraules ofensives cap a col·lectius.

Normativament, està acceptat el terme "discapacitat", tot i que des del Moviment de Vida Independent (MVI) es proposen els termes "persona amb diversitat funcional" o "persona amb necessitats específiques". Per altra banda, la Llei d'Accessibilitat de Catalunya usa el terme que emprava l'Organització Mundial de la Salut: "persones amb discapacitat", per seguretat jurídica i per congruència amb altres lleis, autonòmiques, estatals i europees.

Per evitar tractes discriminatoris, cal entendre els conceptes següents:

DISCAPACITAT

Resultat de la interacció entre la deficiència d'una persona i les barreres de l'entorn, que suposa una limitació en l'activitat i la consegüent restricció en la participació en igualtat de condicions que la resta de ciutadans. El terme discapacitat (denominació i concepte) prové de la Classificació Internacional del Funcionament de la Discapacitat i de la Salut (CIF), de l'any 2001.

Dins d'aquest concepte cal destacar:

DISCAPACITAT FÍSICA

Discapacitat provocada per una deficiència d'una estructura corporal o una funció fisiològica o anatòmica. La discapacitat física pot ser discapacitat física motora i discapacitat física no motora.

DISCAPACITAT VISUAL

Pèrdua, total o molt accentuada, de visió. Pot ser congènita o adquirida, i unilateral o bilateral.

DISCAPACITAT AUDITIVA

Manca o afebliment de la capacitat auditiva. Segons el grau de pèrdua d'audició, la sordesa pot ser considerada lleu, moderada, greu o profunda. Dins d'aquest grup podem distingir:

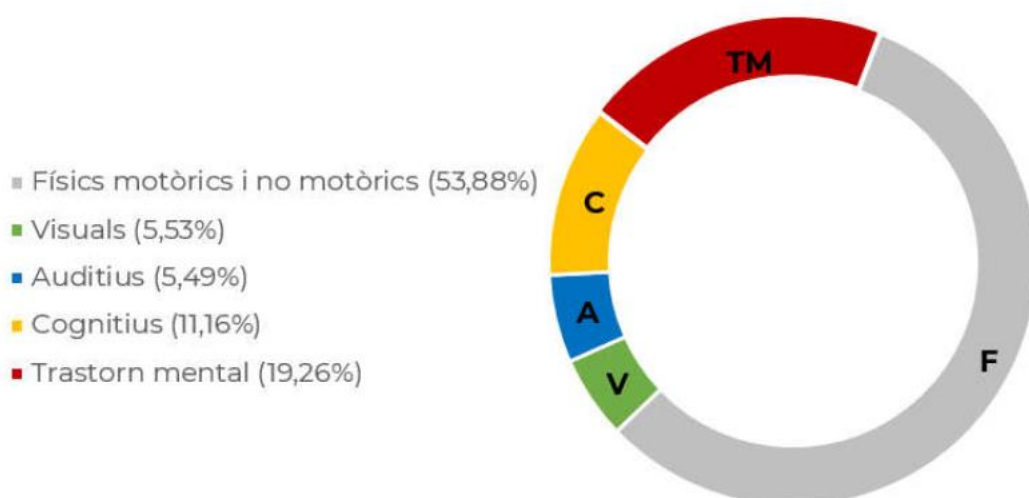
- Persones sordes: fa referència a la condició audiològica de no oient.
- Persones amb hipoacúsia: disminució de l'agudesa acústica.

DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL

Limitacions significatives del funcionament intel·lectual i de les conductes adaptatives de la persona que apareixen abans dels divuit anys.

- Persones amb d'any cerebral i malalties neurodegeneratives.
- Persones amb problemes de salut mental.
- Persones amb TEA.

Persones amb discapacitat a Catalunya (2020)

Font: Estadístiques corresponents a l'any 2020 respecte a la població de Catalunya amb alguna discapacitat reconeguda. Dades extretes del web del Departament de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya.

2. METODOLOGIA/

Per a la redacció del Pla d'accessibilitat del Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya [MNACTEC], s'ha elaborat i executat una metodologia per tal d'assegurar que l'accessibilitat universal tingui una bona implementació en el museu.

Dins d'aquesta metodologia, cal destacar una sèrie de pautes que s'ha establert i efectuat:

- Diagnosi de les condicions existents prèvies a la redacció del pla d'accessibilitat pel que respecta a l'accessibilitat universal: l'equipament disposa d'una avaluació de la seva accessibilitat prèvia a la implementació de les accions de millora.
- Determinar quines actuacions són necessàries i quines recomanables per a fer accessibles els espais, productes, serveis i processos comunicatius, a partir de la diagnosi prèvia d'accessibilitat. Per tant, s'instauraran criteris de prioritat que permetin planificar les actuacions en un pla d'etapes.
- Definir les mesures de control de seguiment, de manteniment i d'actualització necessàries per garantir l'accessibilitat en un estat òptim un cop executades.
- Definir una sèrie de pautes a seguir per tal de què les accions futures que s'executin en el museu compleixi els requisits necessaris d'accessibilitat.

3. MARC NORMATIU/

La redacció del present Pla d'accessibilitat i la seva implementació estan emmarcats dins de la legislació vigent a Catalunya en matèria d'accessibilitat. L'article 42 de la Llei 13/2014, del 30 d'octubre, d'accessibilitat estableix que els equipaments culturals públics han d'elaborar obligatòriament un pla d'accessibilitat, en l'àmbit de les pròpies competències.

A més, l'avaluació prèvia de l'equipament per determinar quines accions de millora s'hi ha d'efectuar i reflectir en el pla d'accessibilitat també ha estat regit per una sèrie d'indicadors extrets de la llei catalana d'accessibilitat i d'altres disposicions reglamentàries.

Aquests són:

- DECRET /2020, Codi d'accessibilitat de Catalunya, de desplegament de la Llei 13/2014, de 30 d'octubre, d'accessibilitat.
- Decret 60/2020, de 2 de juny, del Sistema Públic d'Equipaments d'Arts Visuals de Catalunya [SPEAV].
- Llei 13/2014, de 30 d'octubre, d'accessibilitat. Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social.
- Decret 135/1995, de 24 de març, de desplegament de la Llei 20/1991, de 25 de novembre, de promoció de l'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques.
- Decret 35/1992, de 10 de febrer, de desplegament parcial de la Llei 17/1990, de 2 de novembre, de Museus.
- Llei 17/1990, de 2 de novembre, de Museus.
- Reial decret 732/2019, de 20 de desembre, pel qual es modifica el Codi tècnic de l'edificació, aprovat pel Reial decret 314/2006, de 17 de març.
- Reial decret 1112/2018, de 7 de setembre, sobre accessibilitat dels llocs webs i aplicacions per a dispositius mòbils del sector públic.

4. COL·LECTIUS A QUI VA DIRIGIT EL PLA/

Primer de tot, cal subratllar que totes les accions de millora que es plantegen en aquest document van adreçades a fer de l'espai un lloc de confort per a tot el públic. Específicament, però, les actuacions de millora s'adrecen principalment a 4 grans col·lectius.

Persones amb discapacitat física

Persones amb discapacitat visual

Persones amb discapacitat auditiva

Persones amb discapacitat intel·lectual

5. DIAGNOSI D'ACCESIBILITAT UNIVERSAL/

La diagnosi efectuada envers l'accessibilitat i el resultat que se'n desprèn és una eina sistemàtica i bàsica que ha ajudat a valorar el Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya de forma homogènia i amb paràmetres establerts.

El principal objectiu de la diagnosi és sistematitzar els continguts i resultats de l'avaluació per poder planificar les accions de millorar a efectuar per revertir la barrera existent en l'accessibilitat.

Concretament, l'avaluació del Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya s'ha fet amb l'aplicació MUSA, una eina desplegada per la Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Aquesta aplicació permet recollir dades de l'equipament per identificar les possibles barreres no accessibles i que haurien de ser objecte d'accions i intervencions de millora per tal de revertir-les.

Arran d'aquesta avaluació, s'ha extret els informes generats que ajudaran a visualitzar i valorar quines accions de millora i intervenció (apartat 6 del present Pla d'accessibilitat) correspon aplicar al MNACTEC.

6. DESCRIPCIÓ DE LES ACCIONS DE MILLORA/

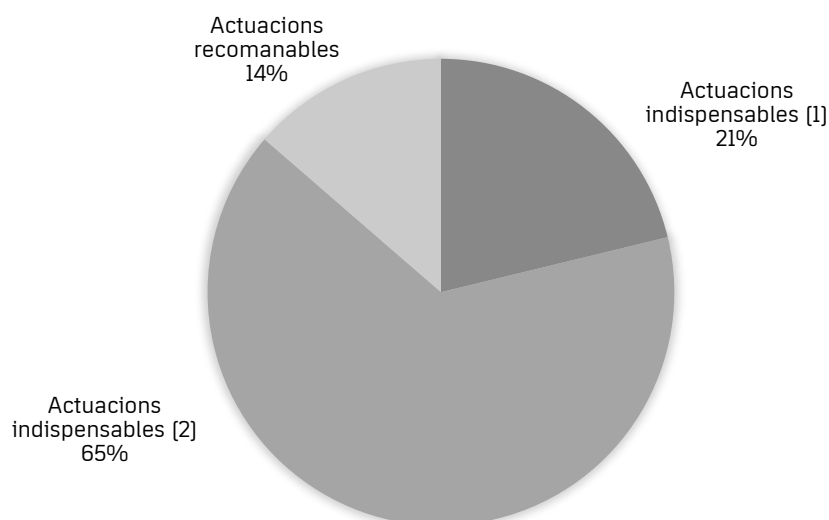
En aquest sentit, les actuacions de millora a dur a terme en el museu han de donar resposta i solució als dèficits que s'han detectat en les zones de pública concurrència de l'equipament. La detecció de barreres aniran acompanyades d'una acció de millora específica que ajudarà a la seva supressió. Les barreres en accessibilitat, s'agrupen en dos grans grups:

- Barreres arquitectòniques i espai museogràfic.
- Barreres en la comunicació i llenguatge.

D'aquesta forma, es podran detallar totes aquelles actuacions que s'han de fer per tal d'assolir un grau òptim d'accessibilitat. En el Pla d'accessibilitat del MNACTEC, s'han determinat de la manera següent:

- Actuacions indispensables [1]: comporta un risc per a l'usuari i a més s'ha de complir amb la normativa aplicable sobre accessibilitat.
- Actuacions indispensables [2]: per complir amb la normativa aplicable sobre accessibilitat.
- Actuacions recomanables o de bona pràctica: per augmentar el nivell de l'accessibilitat més enllà de la normativa. Es considera que disposa realment els espais i itineraris, elements, productes i serveis per a tota mena d'usuari, sigui quin sigui el grau de necessitat específica.

Accions de millora que cal dur a terme en el transcurs de sis anys

La divisió establerta de les actuacions concretes específiques [indispensables i de bona pràctica] per a cadascun dels àmbits analitzats de pública concurrència pel que respecta als àmbits analitzats són:

- 1/ Canvi de pla. Desnivells
- 2/ Lavabos
- 3/ Senyalística
- 4/ Sòl i murs
- 5/ Il·luminació
- 6/ Mobiliari i altres elements dels serveis i zones de pas
- 7/ Àmbit expositiu
- 8/ Web

6.1. CRITERIS DE PRIORITAT I COMPLEXITAT DE L'ACCIÓ DE MILLORA

La complexitat d'obra es classifica depenen de la dificultat tècnica i disposició de l'espai a l'hora d'implementar qualsevol acció. Segons aquest criteri s'han establert tres graus de complexitat:

OBRA DE BAIX IMPACTE	Són aquelles que requereixen petites transformacions de l'àmbit o espai.
----------------------	--

OBRA D'IMPACTE MITJÀ	Amb un grau de complexitat més elevat, pot ser que l'element a intervenir estigui fora d'ús per un període curt de temps.
----------------------	---

OBRA D'IMPACTE ALT	Són obres que s'han d'efectuar amb planificació dels diferents agents que intervenen, ja que l'espai podrà romandre fora d'ús durant un període prolongat de temps.
--------------------	---

Així mateix, les accions de millora plantejades van acompanyades de la identificació de valor patrimonial que fa referència a l'espai o objecte intervingut.

Per tal de prioritzar les diferents intervencions que s'han d'executar, cal establir uns criteris que permetin definir quines són les actuacions prioritàries respecte d'altres accions:

- Criteri normatiu.
- Risc potencial per a l'usuari en les barreres existents.

CRONOGRAMA I PLA D'ETAPES DE LES ACTUACIONS

S'ha establert un calendari en què es detallen totes les implementacions de millora que cal dur a terme. Aquestes estan previstes en etapes anuals amb un horitzó de sis anys. En aquest apartat, s'estableixen una sèrie d'objectius estratègics i les actuacions concretes derivades per a cadascun d'ells, per tal de garantir-ne la implementació.

Aquestes actuacions es duran a terme en tots aquells espais de pública concurrència, que són:

Àrea	Àmbit	Actuació concreta
Arquitectura	Canvi de pla	Escales
		Rampes
		Ascensor
		Plataforma elevadora
	Lavabos	Aixetes
		Sanitaris
		Portes
		Contrast cromàtic
	Sòl i mur	Paviments
		Estores
		Parets de vidre
		Contrast cromàtic
	Il·luminació	Interruptors
		Il·luminació general de pas
		Il·luminació específica objectes
	Mobiliari	Taulell d'atenció al públic
		Armariets vestíbul
		Seients
		Punts de descans
	Àrea de pas	Portes
Elements sobresortints		
Espais de gir		
Espais de pas		
Comunicació	Exposicions	Enérgia
		El cos humà
		Tot és química
		L'enigma de l'ordinador
		Carboneres
		Calderes
		Viva Montesa
		El tèxtil

Àrea	Àmbit	Actuació concreta
	Senyalització	Senyalització orientativa
		Senyalització identificativa
		Senyalització informativa
		Paviment podotàctil
		Senyalització Braille
		Plànol hàptic
		Directoris de planta
		Instruccions d'ús d'interactius
		Normes de comportament
	Lectura Fàcil	
	SAAC (Sistemes Augmentatius i Alternatius de Comunicació)	
	Web i eines de divulgació	

7. ASSOLIMENTS ANUALS/

Per garantir que l'accessibilitat estigui ben implementada a un museu, cal mantenir adequadament aquelles accions que ja s'han implementat. Aquest seguiment serà clau per garantir l'estat òptim de l'accessibilitat en el museu. Seran documents de registre de la implementació que podrien ser útils en un futur per la planificació, estratègia i manteniment del Museu. Aquesta tasca de gestió, coordinació i redacció correspon al responsable d'accessibilitat del museu.

En aquests informes es recolliran totes les intervencions que cal dur a terme, així com també l'ordre de prioritat en la seva execució. També s'hi reflectiran tots els agents implicats en la intervenció, ja sigui personal extern al museu com els mateixos tècnics de l'equipament.

8. MANTENIMENT I SEGUIMENT/

Durant i després del procés d'implementació de les accions de millora en l'accessibilitat, es treballarà per assolir un dels objectius del Pla d'accessibilitat: potenciar la prevenció i la correcció de les accions implementades.

Cal tenir en compte que els materials i recursos accessibles implementats com a acció de millora tenen un desgast propi de l'ús diari. En cas de no planificar-ne un manteniment i un seguiment, poden arribar a representar una barrera en l'accessibilitat i representar un desavantatge en termes d'autonomia i finalitat, ja que suposen un risc important per a la seguretat de l'usuari.

Per tant, garantir l'estat òptim de l'accessibilitat universal implementada al museu és un conjunt de controls i accions que cal planificar i executar periòdicament per prevenir aquests elements per a una protecció òptima. En aquestes revisions s'han de comprovar els següents aspectes:

- L'estat dels elements constructius. Especialment el correcte funcionament dels dispositius/aparells mecànics i dels components abatibles o plegables.
- La mobilitat. S'inclou l'accés i la circulació per l'interior dels espais, comprovant que no hi hagi obstacles ni elements que redueixin o limitin la seva funcionalitat.
- La comprensió i comunicació de la informació. Ja sigui mitjançant l'atenció directa a l'usuari o per mitjà de material audiovisual, subtitulació, audiodescripció, senyalística, plafons, documents Braille, informació web, aplicacions per dispositius i noves tecnologies, etc.
- L'ús, el funcionament i la disponibilitat dels productes accessibles que ofereixi el servei.

9. FULL DE RUTA/

Per consolidar que hi hagi una gestió interna compromesa i pensada en clau d'accessibilitat, es proposa una pauta perquè el museu segueixi un full de ruta plantejat en termes de gestió interna de l'equipament, pel que respecta als espais de pública concurrència i per activitats i altres esdeveniments de l'equipament:

EN RELACIÓ A LA GESTIÓ INTERNA DE L'EQUIPAMENT:

- 1/ Designar un responsable d'accessibilitat que vetlli per la incorporació de les accions de millora i el manteniment de l'accessibilitat.
- 2/ Participació periòdica de l'equip tècnic del museu en formacions sobre accessibilitat a través de jornades, tallers i activitats, entre d'altres.
- 3/ Incloure bases en compliment d'accessibilitat en tots els concursos públics, contractes menors, entre d'altres.
- 4/ Comunicació i col·laboració amb diferents col·lectius per tal de generar espais de cocreació. La cocreació és l'experiència de col·laboració en què els subjectes siguin realment agents de construcció en la cultura i no només receptors.
- 5/ Reunions periòdiques amb l'equip tècnic del museu i el responsable d'accessibilitat.
- 6/ Incloure treballadors i col·laboradors amb discapacitat a la plantilla.
- 7/ Conèixer el currículum escolar de les escoles d'educació especial del territori per complementar i contribuir a elevar el nivell d'educació a través de la cooperació amb centres educatius.
- 8/ Determinar una estratègia de comunicació per difondre els recursos i serveis accessibles de què disposa el museu. Comunicar-ho a les entitats i les associacions dels diferents col·lectius. Difondre la informació a través de les xarxes socials i els canals especialitzats.
- 9/ Dissenyar exposicions totalment integrades en un disseny i una conceptualització amb criteris accessibles.
- 10/ Establir contacte per incloure condicions i activitats amb institucions i portals relacionats amb el turisme accessible: Apropa Cultura, Espanya.info, Tur4All, Pantou, etc.

EN RELACIÓ ALS ESPAIS DE PÚBLICA CONCURRÈNCIA:

- 1/ Adaptar l'exposició permanent del museu amb criteris d'accessibilitat universal
- 2/ Incorporar pautes d'accessibilitat universal i inclusió social en fases inicials dels projectes que impliquin l'espai públic del Museu i les seves activitats.
- 3/ Garantir que la implementació d'accessibilitat estigui en correcte manteniment.
- 4/ Informar el personal d'atenció al públic de les condicions d'accessibilitat del museu per establir protocols d'atenció als visitants amb necessitats específiques. El personal d'equipaments culturals ha de tenir coneixement de les diferents discapacitats i del procediment així com, suports per facilitar el tracte i la interacció.
- 5/ Implementar formularis perquè els museus pugui tenir informació relativa a la percepció que tenen els usuaris respecte a l'accessibilitat.

EN RELACIÓ A ACTIVITATS I ALTRES ESDEVENIMENTS:

- 1/ Activitats en què estiguin integrats els diferents col·lectius.
- 2/ El museu ha de proporcionar la informació sobre l'accessibilitat de les activitats i les jornades, entre d'altres.
- 3/ Comptar amb els serveis d'una persona intèrpret de llengua de signes per als actes i les jornades, entre d'altres.
- 4/ Oferir recursos comunicatius accessibles al tacte en les activitats plantejades des de l'equipament.
- 5/ Oferir un sistema de subtitulació i audiodescripció en els actes, les jornades i les conferències que ho requereixin.